

تورک یوردی

تورک ادبیاقلدی مرکزی هیئت طرفندره نشر اولنور.

نومرو ۶

مارت ۱۳۴۱

جلد ۱

تورک ادباجی قونفرانسینده :

خلق اوزرینده ترقی اصوللاری

۱. عمار مستشرقلاردن استانبول دارالفنون اسکی عرقیات مدرسی دوکتور مه-ساروش بک ۲۸ تشرین ثانی جمعه کونی آنقره تورک اوجاغنده ویردیکی قونفرانس ۱

افندیلر ! محترم تورک قارده-شلرم !

بوکون سزه خلق تتبعاتک ، علم اقوام اصول تدقیقک بعض نقطه لرندن ، و بونکله برابر علوم تاریخیه آراسنده بویکی و کنیش فنک نتیجه لرندن و سائر علوم اوزرینه اجرا ایتدیکی تاثیرلرندن بحث ایتک ایستیورم .

اک باشده سزه بر قیصه جق اسکی یونان حکایه سنی نقل ایده جکم .

یونانیلرک اوقوجیه ، عنعنوی قهرمانی اولان هراقلهس ، کندیسنه شان و شرف قازانمق مقصدیه سرگذشتلرینه چیقارکن ، دنیانک اوبرطرفنده ، شمالی آفریقا کنارلرنده ، کندیسکی قادار مشهور غایت قوتلی بر قهرمانه تصادف ایتمشدر . اسمی آنته-ئوس ایمش . آرالرنده هانکیسی داها قوتلیدر دییه قوتلرینی تجربه ایتمکه قرار ویریرلر ، کوره-شمکه باشلارلر . کوره-شوب طورورکن هراقلهس رقیبی اولان آنته-ئوسی یره وورمغه موفق اولور . آنته-ئوس ییقیلیر . فقط طوپراغک بوزینه دو قونیر دو قونماز ، دامارلرینه زده دن ایسه اسکیسندن شدتلی یکی بر قوت کیرر ، آیاغه فیرلار . ورقینه قارشلی یکیدن کوکسنی کرر . مکرسه طوپراق - یونانجه آدی غایا - قهرمان آنته-ئوسک ئوز آناسی ایمش ...

افندیلر ! بزمده هیمیزی دویورمش اولان ، طاتلی سودی ایله ، هر درلو محصولاتی ایله بسلهین یوجه بر آنامز واردر . مادی و معنوی قوتلرمن آزالمق

اوزره ايكن، يورغون اعضامزه، امللرى يتكىن يوره كمزه يكي دن قوت، ايمان و اعتقاد و یرن اوز طوپراغمز، دويوران ايليمز واردر. و بوطوپراغمز اوزرنده قانمزدن اولان قان، اتمزدن اولان ات، كميكلرمزدن اولان كيك، اوز خلقمزد واردر. برملت فلكت ضربه لری آلتنده، آنته نوس كبی یره ييقليرسه بيله هيچ قورقاسين! آنامز اولان عزيز طوپراغمز، كندی قانمز، بدنمز اولان خلقمزد، دنيانك اك قورقونچ هراقله سلاينه قارشى اولسون، دامارلريمزده تكرار مقاومت ايدم بيله جك يكي قوتلر، يوره كمزه استقبالمز ايچون سونمز يكي امللر صيغديره جقدر.

عصریمزده هر دورلو تشکيلات اجتماعیه نك، اقتصادیه نك و سياسیه نك اصل مرکزی و قايماغی اولان بو خلق، اك آشاغی طبقه لرينه قادار علوم تاريخه آراسته علم اقوام Ethnographie, ethnologie دیديكمز فك دنجی بر چوق پيللردن بری باشليجه موضوعی وساحه تدقیقاتی تشکيل ايدر.

بزم نظر دقتمزی مدنيتك يوكسك سويه لری، منتظم شهرلری، معظم بنالری، باش دونديرن ماكنه لری، كوز قماشديران صنايع نفيسه لری جلب و جذب ايتيور.

بزم ميدان مشغوليتمز بونلردن چوق، چوق اوزاق باكر ايرماقلرك، كمی كورمه مش دكزلرك قيسنده عمرینی سورونديرن زوكورت بالقجیلرك چادیرلریدر، بالطه كورمه مش قارا اورمانلرك كیزلی قویتلورنده یاشایان ابتدائی اوجیلردر، اوجی یوق انی یوق بوز چوللرك اورتیه سنده قویونلرینی اوتلاتان کوچیه بویلا ریدر. طاغ اٹكلرنده صاپانلرینه دایانمش كوكس آچیق، آياقلری چاریقلى كوییلریمزد. اوت... فقط بومدنیت آقینتیلرندن اوزاق قالمش، بیچاره ابتدائی انسانلری نه دییه یوقلیورسكز دیمكله بوسبوتون حقیلسكز. بو وحشیلرك اودودن، طاشدن یونتولش بیاغی آلات وادواتی نه یه طوپلیورسكز؟ تحف تحف توره لرینه، مصالحلرینه، داستانلرینه نه یه اهمیت ویریورسكز. آنجق كندیلری ایچون آكلاشیلان قایا دیللرینی نه مقصدله اوكره نیورسكز؟

سؤاللری طبیعتیه وارددر . یوقاریده سویله دیکمز علم اقوامک اصول تدقیقه سنه کلنجه وظیفه منک یقیندن یر ایچنه کومولش اسکی شهرلرک یکیدن قازوب چیقارلمه سنه بکزر . بر علم اقوام متخصصی بر قوم و یا خود بر کتله نک تبعات فیه سنی جرا ایدرکن عادتاً مدنیت بشریه آراسنده بیر رحنه طوغری درین بر قویو قازمقدن باشقه برشی یاماز .

تدقیقاً باشلارکن علم چاپاسیه ایلک اولاً طوپراغک یوزند . یاتان اوست طبقه لری اصول ایله بریانه چکرم . بوقسم طبقات ارضک یبکی تاریخی قسمیدر . چاپامزک آلتندن ، شورادن بورادن آق میکمر ، یازیسی داها او قوناقلی مزار طاشلری میدانه چیقار، بوده اولمشلریمزک، اجدادیمزک آنجق بر قاق عصرلق، بلسکده بیک سنه لک ایزلیدر ، بوندن اسکی دکل . داها ایچریلره دوغرو یولمزه دوام ایدم . یابانچی بر قومک کوزل مرمر طاشلرندن یاپیش آبدلرینه تصادف ایدر . رومانک آتشلری سونمش قوربان طاشلرینی کچم ، بونلرده اسکی دکل و آشانی یوقاری قبل المیلاد بیک سنه لک تاریخی حائر بر طاقم اثرلردر . داها درینلره اینرکن او کمزده مصر فرعونلرینک قایالره او یولمش قبرلری آچیلر ؛ معما امیز هیروغلیفلری قرارمش مومیالری ایگی اوچ بیک سنه لک قوجه تاریخن بعض اثرلردر . بونلرک آلتندن آنور و بابل طوغله لرینه یازلمش میخ کتبه لری درت بیک سنه لک سارغون و آئوربانیال عظمتی سویلر . بتون دنیاده معلوم اولان یازلمش تاریخنر بو حدودلرده بیتمش اولسه بیه بی بشرک علامت حیاتی بورالرده هنوز کسيلمه مشدر . طاش دوری دیدیکمز الک اسکی طبقه لرده دقتله یونولمش طاش بالطه لری ، چاقیل طاش یچاقلری ، بعض او حیوانلرینک کیمک قرنتیلری صوک درجه داغیق قبل تاریخی مدیتک دلیللری کوسترر . فقط یواش یواش بو قدیم انسان اثرلری آراسندن نسبة بیوک ترقی یی تشکیل ایدن چوبانلق ایزلری ده غائب اولدقدن صوکر انسانک الک اسکی واک صادق یولداشی اولان کوپک میکملری دخی اکیلمک باشلار ، واسکی یانیق او جاقلرک اطرافنده بر طاقم بطل طاش پارچالردن باشقه هیچ برشی قالماز . النده کی بویکانه سلاح ایله مغاره لرک بیرتیجی آرسلان و آیلری قارشیسنده ، بوتون کائناتک قورقونج تجلیاتی آراسنده بیکس اجدادیمز یالکمز یاشنه

ياردىمىز اولارق بويله بارينيوردى. قازديغىمىز قيونك بوسورتله الكدرين ديينه قادار واردق. بونلك اشاغيسنده آرتق طبقات ارضك ايصىمىز قراكلقلىرىدىن باشقه هيچ برشى يوقدر.

اك اسكى طاش دورينك بوچشيد انسان كيكلىرىدىن، حيوان وارى قفاطاسلىرىدىن برچوق علمى سؤالمىزه قارشى يهوده جواب بىكليوزىز. كوز چوقورلىرىنىك نورى زمان بى پاياندىن اول سونمىشدر. دوداقلرىنىك آراسنده كى ديلنك حر كتى چوقدىن دورمىشدر. ديمك بو حسابى صايلىماز يوز بيك سنه لك قبل التاريخى دورلك احوالى، طرز معيشتلىرىنى بزه نقل ايدىمىز كيمسه قالمادىمى؟. عموميتله بى بىشرك باشلانغىچده كى موجودىتى، انكشافى مدنيتك اك برنجى عامللىرى وبتون تكامل عالمك نه يوللرده وجوده كلىسى حقنده بزه شىمىدىكى حروفات ايله يازلامىش اولان اك اسكى تاريخك هرشيدىن اول شايان دقت اولان فاصله لىرىنى تنوير ايدىمىز شاهدلىر قالمادىمى؟.

متخصصلىرىمىزك بوساحه ده تقريباً بر، برىچق غىصرلق مساعى و تىبعاتى نتيجه سى اوله رق، بومىن سويلدىكمىز سؤاله قارشى، كونلرمىزده آرتق قىطلى واولدقچى مفصل بر جواب ويره جك وضعيتده يز. كمال قىطىتله تىبيت ايدىمىز بىليورزكه بو باشلانغىچده كى ابتدائى انسان اصلا محو اولمامىشدر، بالمكس حياتده در. اسكى كى كى ياشيور، سويليور وحتى آرزچوق كىتله خالده آرامزده كىزييور.

آوسترااليا، اوقيانوسيا، آمريكا و آفريكا وحشى قىيله لى برچوق نقطه لرده بىلدىكمىز اك اسكى قبل التاريخى دورلك هيچ بر صورتده ديكشمىمىش اولان حقيقى مىثللىرىدر. مىثلا آوسترااليا ده كى وحشىلر، آلات وادوات ايجون قوللانيلان مواد طبعيه آراسنده، الآن اودوندىن و طاشدن باشقه بر ماده استعمال ايتمه يه مقتدر دىكلدرلىر. بىلنن طاش باله لى كرك شكل، كرك صنعت اعتباريله نه ئوليتىقوم ديدىكمىز بىكى طاش دورنده كى جلالى طاش باله لىرىنىك عىندر. واونلردن هيچ بر صورتده انحراف ايتيورلىر. بىكى طاش دورى انسانلرىنه مخصوص اك برنجى اوحىوانى اولان كوپكدن باشقه حيوان بىسلىيورلىر و طانىيورلىر. چوملكچىلىكده خبرلىرى يوقدر. وصىنى مسكنك اك ابتدائى شكللى

اولان «چرکه» بی قوللا مقده توقف ایتمشلردر . حیات اجتماعی لرینک شکلی «سورو» حیاتیدر . و عالم اعتقاد اتدهده «روح» و «آخرت» مفهوملرینک سویه لرینه قدار یو کسلمدکلری حالدده بعض بویو طرزنده کی Praeanimistique تعیرایتدی کمز مفهوملردن وعینی زمانده یریوزندن کوکلره آتمش عادتاً انسان آنعکاسی اولان و دنیا ایشلری ایله هیچ بر صورتده مشغول اولمیان برابتهائی تا کری مفهومندن خبرلری واردر . بتون کره ارضده کی قوانین و قواعد ابتدائییه بر درلو اولمق حسیله هر شیدن طبیعی در که عینی تأثیرات طبیعیه موجبنجه کره ارضک هر هانکی طرفلرنده اولورسه اولسون و کچمش اولان قبل التاریخی زمانلرک هر هانکی دورنده اولورسه اولسون مدنیت بشریه نک تکمیل تظاهراتی، بتون آثار مادییه و معنویه سی بلا استثنا عینی شکلده تجلی ایتمک ایجاب ایدم جکدر مثال اوله رق صویه دوشمش اولان اودون پارچه لرینک یوزمه سی و بالعموم کاشاتده یوزمه قانونلری هر یرده بر برینه مساوی اولمق دولایسیله سولرک یوزنده کزیمک ایچون قوللانیلان قایق لرنده ده شکل و ماهیتی خصوصاً صنده کی وحدت عمومیه سی، دنیانک هر هانکی قطعاننده اولسون کوزلره چارپاچاق بر صورتده مشاهدده ایدیله بیایر . و مادیاتدن غیری مدنیت معنویه مزدهده معلوم اولان تکمیل سائق و عامللرک (باستیان) اسمیله معروف «آله متار که ده نکه» Elementargedanke یعنی افکار عنصوره تعیرایتدی کمز عینی شرائط عمومیه یه تابع اولدقلرندن دولایی کرک حیات اجتماعی مزک کرک اعتقاد اتمزک بتون مفهوملرینی و کرک معنوی اتمزک الک جزئی شعبه لرنده کی تکمیل تجلیاتی عینی شکلنده وعینی ترکیبده تولید ایتد کدن صو کره اساس اعتباریله عموم مدنیت بشریه نک هر یرده بر برینه مطابق منبعلردن چیقارمق ایلردهده بر برندن هیچ بر صورتده فرقی اولمیان وادیلره دو کولوب جریان ایتمسینی کورو یورز .

بو عمومی قانونلره استناداً، متولد اولان مدنیت بشریه نک تکامل ایتد کجه معلوم اولان درجه لری واردر . بو درجه لر بر برینه بیتیشیک برزنجیر کی یکدیگری منتظم بر اصول اوزرینه تعقیب ایدیورلر . آرالرنده زییلامق یوقدر . تدریجی بر تکامل واردر . انکشاف مدیمزک بو بر برینه مطابق مختلف فاصله لرینی

تعيين ايدن شعبه علممى آوروپا ادبيات فييه سنجه Phaseologie تعميرى مستعملدر .
 كرك مدنيت ماديه مركز، كرك معنويه مركز مذكور فاصله لرى، برخىلى تدقيقات
 نتيجه سنده بوگون اولدقجه واضح بر صورتده تنور ايتمشدر . بالخاصه
 مدنيت ماديه مركز نه يولده انكشاف ايتديكنه دائر هيچ شبيه قالماشدر .
 بى بىرك ايلك اول ميدانه كيتيردىكى Palaeolithikum ديديكمز اك اسكى طاش
 دورينك خصوصيتى قابا بر صورتده يونتمش اولان طاش وكميك آلترندن
 عبارتدر . بونلرك آراسنده داها اينجه معلوماته محتاج اولان، (اوق) سلاحى هنوز
 كشف ايدلمه مشدر . صنى اولرى يوقدر . مغاره لرده او طور يليور . چناق - چوملك
 ياپلسى مجهول ، او حيوانلرينك بىلنمى خصوصنده كى معلومات داها ا كى كدر .
 حبوبات اكسى بىلمز لر . طرز معيشتلى آوجيقله ، بالقجىقله كچر .

ايكنجى وياخود يكي طاش دورى تعمير ايتديكمز Neolithikum درجه سنده
 ارتق بالنسبه غايت بيوك ومهم كشيافه تصادف ايدر . قوللايىلان تكميل طاش
 معمولاتى دقيق بر صنعت واسطه سى ايله جلالى اوله رق اعمال ايدىليور . اسلحه
 آرمسنده اوزاق يرلره نافذ او قلىرى موجوددر . طويراقدن قابلىرى ، چوملكلىرى
 وارددر . كوللرك، آقان سولرك قىيلرنده اولر ياپيور لر . حيوانات بيتيه آراسنده
 ايلك اولاكوپك واوزون مدت صوكر اوقيون، كچى ، طوموز، صيغرونه ايت آت كى
 ساثر اهلى حيوانلر ظهور ايدر . حبوباتدن ده دارى ، آربه وبغداى ا كيلور .

معدنن معمول آلات واسلحه پيدا اولمى ايله برابر طاش دورى قباير
 ومدنيت مركز داها مكمل فاصله سى اولان معدن دورى باشلار . بونلده انواع
 مختلفه سنه كوره اولار پرنج ، اوئدن صوكره طونج واك نهايت دمير تسميه
 اولنان دوره قبل التاريخه لر وقسمآ آرتق دوره تاريخه لر تفريق ايدىليور .

ماديات قسمك بويولده انكشاف ايتمى ايله برابر تشكيلات اجتماعيه مركز
 ومدنيت معنويه مركز دخى بىستون ابتدائى واوئدن صوكره درجه درجه داها
 مكمل برطاقم سويه لرى تشكيل ايدىليور .

اك ابتدائى عائله سزلك وياخود برقاريدن برقوجه دن عبارت اولان قديم عائله

وسوروشکیلاتندن اعتباراً شیمدیکی طرز اداره مزه وشکل حکومتلرمزه قادار بتون عالم بشریت بو خصوصده برچوق تبدلاتدن کچمکه مجبور اولمشدر .

علم اقوام متخصصلرندن مشهور انگلیز عالمی (Frazer)، the Golden Bough اسمیه معروف ائرنده بتون مدنیت معنویه مزك اساسلرندن ونه یولده تکامل ایتمه سندن بحث ایدرکن بوقسمی، اموال مدنیه مزك دخی دیکری کبی حقیقی برطاش دورندن کچمکه درجه درجه انکشاف ایتمی ابات ایتمکه موفق اولمشدر . عصر مزده حاکم اولان مفهوملرمزك هیئت عمومیه سی اک ابتدائی شکللرده محفوظ قلان طاش آلات وادواتی کبی ابتدائی شکل وفکرلردن متولد اولمشدر .

قبل المنطقی (Praelogue) تعمیر ایتدیکنمز قدیم طرز تفکرک نتایجی اولان Palaeo-mono-theisme ، Animizm ، Praeanimisme کبی اک اسکی اعتقاداتک ، باخاصه اقوام ابتدائیه میاننده مشاعده ایدیان امثالی ، عمومیتله بتون بنی بشرک اک قیمتلی اولان خزینه معنویه سنک اساسلری و تخمیلری محافظه ایتمشدر .

بوغایت واسع وادبیات فیهلری صوک درجه مترقی اولان عامللرک آریجه تحلیلی طبیعتله شیمدیکی قونشرائسمزک دار چرچیوهلری آراسنه هیچ بر صورتله سینماز . بوندن ده مقصدمز اساساً خلق تبعاتنک باشلیجه بر قاج نقطه سنه استناد ایدرک بزه اک یقین اولان ومع الاسف اهل ایدلمش اولان تورک خلقنک ایلرده بونقطه نظرندن ده تدقیق ایدیله چکنه دائر برایکی فکر عرض ایتمکدن عبارتدر . تورک خلقنک ده هر هانکی بر خلقک اولدینی کبی یازلمش اولان تاریخلرده ضبط اولان ماضیسندن باشقه اون قات، یوزقات داها اسکی وکیت اعتباریلده اوتنه کندن هیچ بر صورتده دون قالمایان حیات قبل التاریخیه سی واردر .

تورک نامی آلتنده معروف مختلف قبیلهلرمز ایلک اول چین مورخلرینک سالنامه لرنده (r) حرفی اولمیان چین تلفظی مناسبتیه Tu-kiu شکلنده ذکر اولمقدده . زمان قرون میلادیه در . بتون بزه عاقد اولان سائر آثار تاریخیه مز کرک اورخون حوالیسنده کی (کول تکین) و (بیلکه خان) کتابهلری کرک بوصوک زمانلرده چینی تورکستانده کی Takla-Makan قوملرینه کومولش اولان شیر

خرابه‌لری ایچندن حفر ایدیلن اسکی تورک و اوینور یازیلری و کرک اوینور لسانی ایله تألیف ایدلمس اولان « قوداتقو بیلیک » مز قرون و سلطانک بزه ترک ایتدیکی اثرلردندر .

ماضیمز ایچین بونلر هر نه قادار عظمتلی و قیمتمدار و نائق و منابع تشکیل ایتله بیله ینه بونلرک بالنسبه اوقدر چوق اسکی اولمادقلرینی اعتراف ایتمکه مجبوروز .
 اوت ... فقط اوندن اولکی زمانلرده عجباً خلقمیزک تاریخی یوقی ایتس ؟
 مختلف قومشو عرقلرله صلحاً و یاخود حرباً تماس ایتمیرینه ، قبل تاریخی مهاجرتلرینه اسکی مدنیت مادیه و معنویه لرینه واک نهایت منشأ لرینه دائر عجباً هیچ معلومات حاصل ایتمک امکافی اولماسونمی ؟ بو سسسیز قارا کلقلری یوقلایوب ایچنده کوچه اولان اجدادمیزک کزرهاهلرینی تنور ایدن ایجه جک ایشیقلری کشف ایتمک غیر قابیلیدر ؟

دکل ! بو اونوتلمش چیغیرلرک یکانه قلاغوزی بتون تفرعاتی ایله علم اقوامدر .
 مورخلرک وظائف و تدقیقاتی زرده بیترسه ، علم اقوام متخصصلرینک ساحه تحریاتی ده اوراده باشلیور . و بونلر حال حاضر مزده ، کچمش زمانلرک بزه براقیدینی آکلا شیلما یان نه قادار میراثی وارسه هپسینک تفسیر و تحلیلله موظفدر .
 اصول تدقیقاتمز ، شمدی تورک خلقی و تورک مدنیت قدیمه سی اوزرینه اجرای تطبیق ایدلدیکی تقدیرده ، بو خصوصده کی معلوماتمز نه طرزده توسع ایدر و نه کی نتیجه لر حاصل اوله بیلیر ؟

مجار مستشرقلرندن استادام اولان مرحوم (آرمین وامبری) « Die Kultur des Turko-Tatarischen Stammes » اسمی آلتنده تورک و تاتار اقوامنک مدنیت قدیمه سندن بحث ایدرکن مذکور اقوامک بتون اصطلاحات مدنیة قبل تاریخیه لرینی ، اوزمانده کی بواندو - جرمن تدقیقاتنده مودا اولدینی کی داها درین تحلیللره قطعاً کیریشمیه رک دوغرودن دوغرویه تورک و تاتار اقوامنک کندی استحصالاتی و ایجاداتی اوله رق تلقی ایدر . کویا بو اقوام ، عناصر و عوامل مدنیتک هیئت عمومیه سی دنیانک باشقه هیچ بر عرقی ایله هیچ بر وقته تماسده بولمیدینی حالده ، منحصرأ

كندى محيطى داخلىده و يالكىز كندى سىنه مخصوص اوله رق ايجاد و كشف ايدرايمش .
 بوشكلده تصور ايدلمش اولان تاريخى انكشاف ، آسيا عرق قديمى اولان
 تورك و تاتارلر ايچون دكل ، كره ارضك اك متروك واك محدود كوشه لرنده
 ساكن ، بعض وحشى قبيله لر حقنده بيله داخل امكان دكلدر . چونكه بالخاصه
 مدنيت ماديه نك بعض نقطه لر ينك معين منبعلى ، اوجاقلرى واردر .
 مثلا آوروپا غربيده (اسپانياده ، فرانسه ده) اك اولاه ظهور ايتمش اولان
 اسكى طاش دورنده كى انسانك سويه ترقيسى بربرينه مطابق فاصله لرده يعنى
 Tourasyen و Asylien و Chelleo - Moustérien, Solutré, Madelaiue درجه لرنده
 اسكى طاش دورينه عائد اولان اشكال ابتدائيه دن اصلا خارجه چيغه مادى كى ، كويا
 كندىلكندن داها ايلرى يه دوغرو يورويه مز بر حالده ، يتيشديكى سويه ده توقف
 ايدىوردى . و بوندن سوكره كلن داها مرقى يكي طاش دورينك كافه اموال مدنيه سنى
 حامل ايكنجى بر قوم آوروپا شرقى ، آسيا جهتلرندن غربه دوغرو هجرت ايتمه مش
 اولايدى ، كيم بيلير غربك بواهالى قبل التاريخيه سى بلكه يوز بيكلرجه سنه عىنى
 دون مرتبه ده قالمغه محكوم اوله جقدى ، و بلكه ده طبيعتك بتون قيمتلى خزينه .
 لر ينى يتيردكن سوكره ، دوچار اولدى عظيم سفالتلرك ايچنده قسما محو اوله جقدى .
 فقط بو آسيا طرفلرندن كلن قفا طاسلرى اولچو اعتباريله قيصه (brachycephal)
 قبيله لر ، بورالره يتيشد يردكلرى مكمل بر صنعت ، حيوانات اهليه لرى و اككلرى
 حبوبات واسطه سيله طبيعته قارشى بر استقلاليت تامه كتيردكن سوكره
 غربك اوغير مرقى ، قفا طاسلرى اوزون (dolichocephal) انسانلرىنى - كه بونلر
 همه حال اندو - جرمن اقوامنك اجدادندن اولسه كر كدر - يكدن احيا
 تميل ايدم ايدم بتون دنيا نك حاكميته دوغرو سوق ايدىوردى . آوروپانك يالكىز
 بويكى مهاجرلرى دكل ، برابرلنده كى حيوانلرى و حبوبات جنسلرى دخى آيادن
 كلىوردى . مسئله نك از جمله بونقطه لرى حيوانات و نباتات جغرافياسى متخصصلى
 طرفدن آرتق بو خصوصه هيچ بر شبه براقايه رق تحليل و تثبيت ايدلمشدر . بوتون
 بو طائمش اولان حيوان جنسلرينك ، قوين ، كچى ، دوموز ، صغىرو اتانواعنك عىنى

عرق‌لری غرب قطعاتنده قطعاً موجود اولمادقلری کبی وسطی و جنوبی آسیانک ممین
یرلرنده الا آن یبانی بر حالدیه یاشیورلر. دیمک منشألری بورالرده ایمش ، و هر طرفه
دوغری بومرکز لردن انتشار ایتشلردر .

یالکیز غرب جهتلرینه دوغری دکل ، وسطی و شمالی آسیانک هر طرفه
قادارده عینی مرکز مدینتدن چیقوب یایلمشلردر . مثلاً ، شمالی آسیاده بولان
ایرتیش نهری حوضه سنده کی Minusinsk یکی صاعی دوری طبقه لرنده ده یته او
جنوبی آسیادن نشئت ایدن او حیوانلرینک کمیکلرینه تصادف ایدرز .

بومسئله دن بحث ایدرکن تدقیق اصوللرندن داها بشقه بر شی ده ذکر
ایتمه مز لازمدر . ظن ایتیمه لم که یوقارده کوردیکمز کبی ، یالکیز اموال
مدنیه مزک آنجق دی اولان قسمی مهاجرت ایدر ، اونلر ایله برابر معنویاته
منسوب اولان قسملرده کیدر . بر یردن بر یره انتشار ایتش اولان حیوانلر ایله
برلکده ، هیچ شبهه یوقدرکه اونلرک اجنبی اولان اسملری ده کچر . دیمک
هر حالده تأثیرات لسانیه ده اثبات ایدیله بیلیر . نته کیم : تورک لسانلری میاند
یکی طاش دورینه متعلق اولان او حیوانلری ایچنده ایت ، قوی (قویون) ، قوچ
أچکی (کچی) ، اوکوز و آت اسملری شایان دقت اولوب بزم ایچون
بردرجه یه قادار اجنبی تلتی اولنان Palaeoasiatique لسانلرینک عینی کله لرله مقایسه
ایدیله بیلیر .

بونلر بزم ایچون غایت عظیم قیمت تاریخیه یی حازر و نائق و نتایج علمییه در . چونکه
بو کله لر واسطه سیله خلغمزی ، بوکوز و مزدن صوک درجه اوزاق اولان زمانلرده
کندیسندن بعض خصوصده داهازنسکین و داهامترقی بابانجی بر قومک قومشولفنده
کور ییورز .

فقط بوسایه ده دقت ایدیله جک باشقه بر نقطه نظر داهاهواردر . مدینت مزک بونوع
عامللری عادتاً کوللرک ایچنده بیتن ، بر برلرینه اورولمش بر طاقم صواوتلرینه بکزه
برینک صایندن چکدیکزمی ، بتون کول اونک آرقاسندن کیدر .
بر دوره ایچون آیاق باصاجق بر ایکی نقطه بوله بیلدکدن صوکرا

بونلرک اطرافنده داها فضله ایز و اثر بوله بیلیمکلمزدن ده آمین اولورز .
 یکی طاش دورنده ، مثلاً ، کوزه چارپاقق صورتده خصوصی اولان تورکجه
 « یای » کلمه سی ، هکذا یوقارده ذکر ایتدیکنز palaeoasiatique لسانلرینک عینی
 اصطلاحیه مشترک بولونیور . فقط بودورمزه یالکیز یای کشفی دکل عینی اهمیتله
 چوملکچیلک صنعتی ده خصوصی اوله رق منسوبدر . وبوداثره مدنییه عائد اولان
 « قاب » و آلتای تورکجه لرنده کی « کوچ » چوملک کلمه لرینده یوقارده کی منبعدن
 نشئت ایتدیکنی کورییورز .

یکی طاش دورندن سوکره معدن دوری کلیر . بوکا عائد اولان اصطلاح
 حاتمزدن تورکجه (ییز) پرنج ، باقیر ، قالای ، طونج وده میر کلمه لریمزیه عینی
 صورتده او بر اجنبی زمهرلرک تحت تأثیرنده انتشار ایتشلردر . وبونلرک آراسنده ،
 هپسندن فضله جغرافی اهمیتی اولان بر معدن اسمی ده وارددر . اوده (قالای)
 کلمه سیدر . بو طونج ایجاد ایتک ایچون مطلق لازم اولان بومعدنک اوجاقلری بتون
 آسیاده فوق العاده نادردر . وبوتون قرون قدیمه ده یکانه منشأی ومنبعی اوله رق
 اسکی یونانیلر ورومالیلر طرفندن Paropamisos دنیلن هندکوش داغلری مشهوردر .
 بناء علیه بوتورک لسانلرنده کی اجنبی اولان (قالای) کلمه سنک دلالتنه استناداً
 ادوار قبل التاریخیه ده تورک خلقتک هندکوش داغلرندن اولدجه اوزاق بریده
 اوطورمسی و آزالرنده متوسط اولان ایکنجی بر قومک موجود بولنمی آکلاشیلیر .
 عجباً بو هندکوش داغلرندن اوزاق ، تورک مسکنی اولابیله جک یرلر واسع
 آسیانک هانکی کوشه لرنده ایمش ؟ . ومعدن ویکی طاش دورلرندن داها اولکی
 زمانلرده کرک تورکلر ، کرک کندیلرینه عرقاً ولساناً کیقین اولان مانچو-مونغول-
 تونغوز اقوامی واوندن سوکره عینی شکلده یقین اولان finno-ougrien قبیله لری
 قوجه آسیانک هانکی طرفرنده ظهور ایتشلردر ؟
 منشأ مسئله سنک بو طرزده کی معمالری بتون متخصصلرمزی اوته دنبری اشغال
 ایدن سواللردندر .

اندو-جرمن اقوامنک منشأی ومهاجرت قدیمه سی حقنده هر نه قادار سعی

وغیرت صرف ایدلمش ایسه ده مع التأسف مسئله نك بزه عائد اولان قسی ، دیه بیلیریز که همان بستیون اہمال ایدلمشدر . وعلى الاكثر بونقطه نك منی برشکاده حلی ایله اکتفا ایدلمشکده در . هندو - جرمنلرک منشأی واسکی وطنی ، بالخاصہ صوک زمانلرک بوکا دائر اولان نظریہ لرینہ کورہ آوروپادہ آرانلدیغندن تورکلرک واونلرلہ برابر سائر اورال - آلتای اقوامنک دوغدینی یرلردہ برمعداد عمومیتلہ آسیایہ عطف اولنمقده در . وبونظریہ نك جدی بر صورتہ اثبات ایدلمسی خصوصنہ ہرنہ قادار تشبث ایدلمہ مش ایسه ده مسئله نك بویولده تنورایتمسی محتمل برصورت حل شکلندہ قبول اولنہ بیلیر .

فقط اول امرده منشأ دیرکن ، اجدادمزک اساسلرینی آسیانک یک کنیش حدودلری داخلندہ ہانکی طرفلردہ آرامق لازمکلیور؟ وبونک ایچون ہانکی شعبہ علم بزه ارانہ طریق ایدر؟ عجبا مقایسہ السنہ می؟ بویاسہ کافی دکلدر وآنحق دیگر وسائط علمیه میانندہ بولنمسی مطلقا لازمکلن سائر علوم تاریخیہ وقبلہ تاریخیہ ایله برلکدہ مؤثر برواسطہ عدایدیلہ بیلیر .

اندو - جرمن تدقیقاتی آراسندہ بونک غایت شایان دقت اولان برمثالہ نظر دقتکزی جلب ایتمک ایستردم . Th.Köppen اسمندہ کی آلمان عالمی هندو - جرمن لسانلرنده (بال) معناسنی افادہ ایدن (Met) germ (Med) sl. (mada) zend (sari) وسائرہ کلہ لرک بتون غروب داخلندہ معلوم وموجود بولنماسنہ بناء اسکی اندو - جرمن منشأنی ہر حالده وغایت منطقی برطرزده اوتہ دن بری آریلر اولان یرلرہ قویمشدر . ومادام کہ آریلر جغرافیای حیوانات نتایجنہ نظراً اورال طاغلرینک اوتہ طرفلرنده تا آسیانک کوبکلرینہ قادار مجھول بولونیورلر ، مذکور منشأ محللرینکده اورال طاغلرینک بری طرفلرنده اولمق لازم کلدیکنی تخمین ایدیور . (آری نظریہ سی) Bientheorie تسمیہ اولنان بوفکر یوقارده کی مسائلہ عائد اولان ادبیات علمہ ایچندہ فی الحقیقہ قوتلی برموقع وشہرت قازانمغہ موفق اولمشدر . دیمک کہ لسانیات ایله تاریخیات بربرینہ اشتراکاً وحقی یالکیز بربرینہ استناداً بعض وقتلردہ بزی ہدفوزہ دوغری کوتورہ بیلیر .

بو اوراق بوجك عجباً بزمده هنوز كشف ايدلمه مش اولان منشأ مترك يوللرىنى
بزمه كوستر مزمى ؟

بو كا جواب ويره بيلمك ايشون ايلك اول لسانمزمده مستعمل اولان (آرى) و (بال)
لرلر ينىك ديكىر قريپ ويا اجنې لسانلرده كى اشرىنى بولمق ايجاب ايدم جكدىر . كله شايد
بزمه قريپى اولان اقوامك كافه سنده تثبيت ايديله بيليرسه ، هر احتماله قارشى برابر جه يشادىغمز
رمانلرده تشكىل ايتمش اولان تسميه لرك برى اوله جكدىر . مسئله يى داها ايلرى يه
دوغرو تعقيب ايدىر كن حيوانات جغرافياسندن آلدىغمز معلوماته نظراً آسياده آرىلرك
حالا يى باني طرزده يشاد قارى يرلر : ايرانده ، همالا يادا غلرنده ، كووه نلون داغلرنده
جنوبى چينده و مانچورى ياده در .

مذكور يرلر مياننده اك چوق نظر اعتباره آله بيله جك محل ، شمديكى معلو -
ماتمزه بناء ، همالا يادا غلر ينىك اتكلر يدر . آسياه انسانلر ينىك ده اك اسكى ايزلر ينىك واسكى
طاش دورينه عائد اولان اك برنجى اثرلر مترك ظهور ايتديكى يرلر ينه هندستانده
كشف ايدلمشدر .

منشأ مزم مسئله سى ايله اشتغال ايدىر كن ، عرض ايتديكمز بو نقطه نظر لرك
وتدقيق اصوللر ينىك تطبيق ايدلمسى وداها برچوق بوكا مماثل واثقك تجمع ايتمى
ايله ، بوزم اك يقيندن علاقه دار اولان مسئله نك هر حالده بركون حل ايديله جكنه
سورت قطعيه ده قانم .

اسكى وطنمترك يوللرى وتدقيق اصوللر ينىك شكىللىرى هر حالده بونلردىر .
شمديكى قونفرانس مترك ده ، مىللى غايه لر مزم ساحه سنده كى مساعيمترك آنجاق باشلانغىچى
و بو خصوصده كى مستقبل تشبثات مترك مقدمه سى اوله رق تلقى ايدلمسى استرحام ايدرم .

دوقتور مزاروسه